

АЛЕКСАНДЪР ТЮРИН СЮЖЕТ, НАНИЗАН НА ШИЛО, ИЛИ СМЪРТТА НА РЕЦЕНЗЕНТА

Превод от руски: [Неизвестен], —

chitanka.info

По волята на съдбата аз станах жител на малкото градче Картахена, в затъntenите парагвайски прерии.

Площад Конституцион, по средата му — паметник на вездесъщия Боливар, оцвъкан от лешоядите, църква „Св. Яго“, където по традиционни траектории се движат красиви жени с тъмни дрехи (почти всички те са вдовици на офицери, паднали в боеве против левите бунтовници), малки открити кафенета. В едно от тях седят всички градски либерали, в друго — всички консерватори. Марксистите се събират в трето, което се нарича „Команданте Висарионич“. Те са с дълги черни коси и хвърлят доста лепкави погледи към вдовиците, отиващи на църква. Трябва да кажа, че и вдовиците нерядко отговарят с кратки, но многообещаващи взорове, в които са сплавени любов и ненавист.

В Картахена времето сякаш е спряло. Тук „Макдоналдс“ не може да има никакви клиенти. Гейовете в този град не живеят дълго — казват, че изстребването им било работа на офицерските вдовици, членуващи в тайнствен „ескадрон на смъртта“. Към арабите тук се отнасят също както легендарният Сид към не по-малко легендарните маври. Павираните улици са неудобни за каране на скейтборд. Честите бури в условия на пълна липса на гръмоотводи са страшен бич за сателитните чинии. И макар че в два-три офиса видях дори компютри, тук едва ли биха могли да се завъдят хакери или програмисти. Никой в Картахена не би ги считал за истински мъже-мачовци, а мястото, отредено за разни чудаци, вече е заето от филателистите.

Впрочем аз успях да се свържа към Интернет, което в моите условия е доста важно. Книгите, поръчани по пощата, пътуват от далечната ми родина дотук цели месеци и излизат доста солено — около сто гуарани. А мрежата ми дава възможност да се запозная с много текстове от руски писатели.

Но с авторите, публикуващи в издателство „Нова космогония“, уви, не ми провървя: те почти не слагат в мрежата свои текстове, което вероятно е свързано със строгите условия, налагани от издателите. Така че трябва да се задоволявам само с безвкусни отзиви за книгите им в дискуссионните групи. Сега тъкмо прочетох един такъв отзив от абсолютно анонимен юзър. Не мога да се удържа и да не го цитирам почти цялото:

...Книгата едва ли ще се приеме благосклонно от масовия читател, но това едва ли ѝ трябва при тираж от 3300 екземпляра. При цялата си любов към ужасите масовият читател едва ли ще се съгласи, че за главен герой може да послужи едно обикновено шило...

Цялото действие протича в малко южноамериканско градче, по-точно в едно голямо имение в покрайнините. С леката ръка на Маркес такива градчета са способни да съберат в себе си целия свят, или поне най-устойчивите и неподатливи на корозията на времето негови елементи...

Заблуден пътник-чужденец, изхвърлен от автобуса поради невладеене на испански, чука на портата на имението. Той иска само да позвъни по телефона на свой приятел в Монтевидео и да му поиска помощ, но наблизо няма нищо подобно на телефонен автомат. Отварят му. Отначало той си има работа със слугите, които също не го разбират. Явно го вземат за някакъв германски етнограф, който трябвало да дойде на гости на собственика на имението.

Отнякъде се връща и собственикът. Понеже той владее немски, пътникът накрая успява да обясни какво му трябва. Обаждането до Монтевидео се оказва безполезно, тъй като приятелят също е отпътувал нанякъде. За щастие стопанинът е толкова любезен, че предлага на пътника да пренощува в дома му, а на сутринта да го откара с кола там, закъдето е тръгнал...

На пътника, който впрочем се казва Владимир, му омръзва да седи в предоставената му стая и тръгва да се разходи из огромната къща. Тази разходка завършва в леглото на една приятна и твърде разкрепостена дама, която, както се изяснява в края на любовния дуел, се явява съпруга на стопанина.

След като получава тази толкова застрашителна информация, Владимир иска незабавно да бяга от къщата, където неволно е нарушил свещените закони на гостоприемството, но само един поглед към бурното нощно небе го кара да почака с бягството поне до сутринта.

Междувременно канят госта на вечеря, където освен стопанина присъстват жена му и дъщеря му. Стопанинът беседва с госта на немски, двамата имат много общи теми, особено по философия и история. Разговорът се насочва към историческото оръжие. Стопанинът сваля от стената един старинен пистолет и като истински познавач решава да покаже как функционира оръжието от XVII век. Набива куршум в цевта, сипва барут, пали фитила и... насочва черното дуло към госта си.

Гостът измъчено се усмихва, надявайки се все още, че това е шега в латиноамерикански стил, но стопанинът с абсолютно метален глас казва, че е принуден да убие пришълеца, защото последният е оскърбил неговата чест.

Владимир разбира, че му остават още максимум няколко мига живот, пред мисления му поглед прелита целият или поне половината му живот, пълен с грешки и разочарования, пръстът на стопанина вече ляга върху спусъка и...

Стопанинът пада с лице в чинията, а после се свлича на пода. От устата му струи кръв, на гърдите тече вино от съборената чаша, а от гърба му — след като Владимир го преобръща по корем — се оказва, че стърчи шило. Този кожарски инструмент е бил използван от дъщерята на стопанина, която стои до баща си без капка съжаление на лицето.

Владимир отстъпва към вратата, за да си плюе незабавно на петите въпреки лошото време, но стопанката го умолява да остане, при това с изрази, подхождащи повече ма литературно произведение отпреди поне век. Тя казва, че го обича, а бившият ѝ съпруг е станал жертва на собствената си безсърдечност. В края на краищата, ако момичето не беше ликвидирало жестокия си баща, Владимир вече щеше да пътува към най-близкото гробище.

Владимир настойчиво пита кога ще дойде полицията. Новоизпечената вдовица казва: никога. В този уважаван дом полицията ще се появи само ако я повикат изрично. А никой не се кани да я вика.

Но в края на краищата, мърмори объркан Владимир, не може да се правим, че нищо не е станало. Може и още как, отговаря стопанката. Вие и покойният ми мъж сте горе-долу на една възраст, приличате си по телосложение и дори по лице, имате еднакви интереси, и двамата говорите добре немски и много лошо — испански. Сега ще дойдат слугите и ще изчистят всичко тук, в това число и трупа, за който никой никога няма да узнае.

Неочаквано за себе си Владимир се съгласява. Още повече той не е семеен, никой никъде не го чака. Замисля се — не е ли време да спре движението си по инерция към нищото? Защо да не остане в този дом, където само инкунабулите^[1] струват стотици хиляди долари? Накратко, гостът се съгласява и сам става нещо като стопанин.

Слугите без излишни въпроси изнасят трупа, почистват всичко, след което вечерята продължава, все едно нищо не е станало. След вечерята Владимир и стопанката вземат бутилка хубаво вино и се отправят в спалнята, където се отдават на не съвсем умерени утехи. Поне от гледна точка на Владимир, който усеща в себе си невероятен приток на сили и тестостерон.

По-нататък на сто страници се описват няколкото следващи дни, сякаш преписани от латиноамериканска сапунена опера.

Владимир като идалго обикаля асиендата си на черен жребец.

Владимир на лов дебне наглата пума, която разкъсва телетата му.

Владимир сред гаучосите, много от които се оказват потомци на донските казаци.

Владимир в леглото с Консуела — така се казва стопанката. Тя се оказва колкото прекрасна, толкова и умела. Впрочем интимните им срещи стават не само в леглото, но и в сеното, и под сянката на някакъв там баобаб.

Впрочем Владимир, който сам по себе си не е никакъв идалго и никакъв гаучо, а всичко на всичко

комплексиран интелегент, библиотекар от петербургската Публична библиотека, неведнъж си задава въпроса: защо Консуела и нейната дъщеря с такава лекота се отърваха от предишния стопанин?

И макар че Консуела избягва преките отговори на въпроса, запушвайки устата му с целувка или с нещо друго, веднъж Владимир успява да я упои с помощта на индианската отвара псилоцибин. И се разбира, че всъщност убитият не е бил никакъв стопанин. Той е бил само гост, ентомолог от Европа, който случайно спрял в дома им на път за Асунсион.

Предишният стопанин, истинският баща на семейството и голям любител на ентомологията, устроил вечеря в чест на случайния, но все пак скъп гост.

Вечерята завършила с кавга, причина за която била прекрасната и лесно достъпна Консуела — колкото и тя да иска да скрие това. В резултат гостът очистил стопанина с обикновено шило — същото, което влиза в работа и при второто убийство.

Защо не са съобщили в полицията? Консуела се кълне, кършейки пръсти пред разкошните си гърди, че убиецът заплашил нея и дъщеря ѝ, че никога не ги пускал да излизат заедно, държейки винаги една от тях като заложничка... Но Владимир усеща, че тя крие нещо. Поточно — крие най-главното. В случай на съдебно разследване целият град би узнал за нейната роля в случая — ролята на невярна жена. И това е щяло да свърши много плачевно за нея: някой от роднините на покойния сеньор е щял да измие позора от родовата чест, като я убие.

Всичко това звучи толкова просто — ако се имат предвид местните нрави, — че Владимир решава да не взема нещата много навътре. И на следващите петдесет страници го удря на приятно прекарване на времето.

Но веднъж в навечерието на Деня на вси светии Владимир решава да отиде до малката кланица, намираща се в имението, където гаучосите трябва да изпълнят своите кърпави задължения по приготвяне на колбаси за зимата.

И остава потресен, когато скришом вижда как съвсем не грубите гаучоси, а петнайсетгодишната дъщеря на Консуела убива едно след друго три бичета с точни удари в шията...

Не майка и дъщеря, а две тарантули, примамващи и унищожавщи мъжете!

Той разбира, че трябва спешно да се свърже с полицията. Но как да докаже, че не той, а това крехко момиче е ликвидирало такъв здрав мъж само с един удар? И то сега, когато от убийтия са останали само добре оглозгани кости в някое дърво? Ако поне успее да намери оръдието на убийството, с отпечатыци от пръстите на момичето... Но макар че Владимир като библиотекар има добра памет, все не може да си спомни къде е изчезнало то, кой то е отнесъл.

Той претърсва къщата, разпитва слугите, изнесли тялото, но никой от тях не може да каже за шилото нищо конкретно, ако не броим скороговорката от индиански и испански думи, от която Владимир нищо не може да разбере...

...На вратата се звъни. Очевидно това е същият онзи етнограф от Германия, когото очакваха в имението преди две седмици. Владимир решава в никакъв случай да не пуска вътре този човек, но какво е учудването му, когато етнографът се появява в гостната, съпроводен от Консуела.

Гостът от Германия се оказва не немец, а руснак, на име Александър, работещ в Гьотингенския университет. За щастие гостът не познава лично предишния стопанин, който го бил поканил да проучи местните легенди, много от които имали корени във фолклора на донските казахи.

По време на вечерята разговорът стига и до материалните реликви, които биха могли да пазят гаучосите от донски произход като спомен от предишната си родина. Аз тук намерих нещо близо до вашата къща, казва Александър и вади от чантата си... шило. Онова същото. Ако се съди по формата на инструмента и по

възрастта на дървената дръжка, то е на повече от осемдесет години, гордо добавя гостът...

Авторът доста нашироко описва чувствата на Владимир, преходът от полуприпадък към отчаяние и обратно. Петербургският библиотекар вече разбира, че главно действащо лице във веригата от убийства е тъкмо шилото, носещо в себе си алгоритъма на смъртта.

Владимир полага немалко усилия, за да пхне шилото в джоба си по време на беседата и да го изнесе. Но бдителният Александър всеки път пресича тези опити и взема шилото обратно, за да го остави пак на масата.

Самата беседа се върти около интересната тема за магическите предмети: фетиши, амулети, граали, талисмани. Александър е ерудиран, ръси цитати от съвременни научни трудове по тази тема. Особено интересна е теорията на един гьотингенски физик — Клаус Ли-Бо, полукитаец-полунемец. Той е доказал чисто теоретично, че за да може даден обект да окаже въздействие върху съдбата на една или друга личност в нашата вселена, самият той трябва да представлява вселена. „Светът-в-предмета“ е компактифициран клон на нашия голям свят. Четвъртото измерение, тоест времето, в тази малка вселена е „сгънато“ и се проявява само под форма на казуално излъчване. Кое то впрочем е съвсем откриваемо с помощта на чувствителна апаратура. Холистичният резонанс, възникващ между двата свята, се описва в уравнения с имагинерни числа от пети ред...

Независимо от своите теоретични познания обаче Александър никак не може да разбере намеците на Владимир, че тъкмо проклетото шило е такъв омагьосан обект. И това все повече изнервя стопанина. Накрая Владимир се досеща, че трябва някак да измъкне Александър от гостната и да поговори с него на четири очи. Но Александър не иска нито да се разходи, нито да изпуши по цигара. А и бърливата Консуела всеки път пречи на Владимир да изведе госта. Неочаквано Владимир забелязва, че чорапите на жената явно не са наред.

Еротичните стрелки не се спускат по права линия по крака, както преди един час, а се извиват! Значи тази кучка вече е успяла! И тогава Владимир решава да разиграе сцена на ревност, но само с една цел — да изведе накрая Александър от гостната.

Сцената на ревност излиза прекрасна. Владимир хваща шилото и влачи побледнелия Александър навън. Отзад нещо крещи Консуела. Аз ще ви обясня всичко, шепне руският гьотингенец. Неочаквано Владимир се спъва на стъпалото, разделящо двете половини на коридора. Той залита, в същия момент Александър му грабва шилото от ръката. И непохватно, почти без да гледа, мушва с него...

...На пода лежи Владимир. От очната кухня, където е забито шилото, тече кръв. Той е стопроцентов труп... Александър се готви незабавно да бяга, но отвратителната гледка довършва съзнанието му и той пада на пода в шок. Естествено, свестява се в кревата на магьосницата Консуела...

Ако се съди по всичко, с това съдържателната част на романа се изчерпваше. Анонимният юзър се мъчеше да оцени и философската компонента на романа, която уж го превръщала от сапунена опера в продължение на Борхес.

Така и така, шилото е шило само по форма, но по съдържание то е копие на целия наш свят, където някои базови вектори — гневът и ревността — са доведени до екстремум. И около тях се върти целият живот на асиендата, година след година. Съществуват и други предмети — също копия на Вселената, записани от някой предвидлив Администратор, — където са изпъкнали други базови компоненти. В свещения Граал — милостта. В знамето Орифлейм — мъжеството. В пирамидата на Хеопс — хармонията.

Отзивът на анонимният юзър завършва с мрачна шега, че не препоръчва на автора на романа, господин Андрей Дворкин^[2], да тръгне по стъпките на своите герои и да се загуби в парагвайските прерии.

Но защо впрочем парагвайски? В романа нямаше и дума, че действието се развива именно в Парагвай! Преди минута мислех спокойно да използвам този отзив за своята голяма литературоведска статия, която ми беше поръчана от списание „Нуево Обсерваторе“, но сега изведнъж ме обзема страх. Едвам се успокоявам — в моя дом, колкото и да е голям, няма никакво шило.

Като че ли на първия етаж някой удря с чукчето по външната врата, и прислужницата, дебелият Луханера, тръгва да отваря. Дъските на пода скърцат под тежестта ѝ. На прага се появява глуповат пеон, който явно може само да измучи: „Имате посетител“. Прекрасно, това е немският физик, когото повиках чак от Хайделберг, с цял камион апаратура. Бързо излизам от стаята, но са ме изпреварили — чувам как на първия етаж жена ми радостно чурулика, общувайки с госта. Слизам по стълбището и виждам нея и госта.

Това не е никакъв немски учен! И никакъв камион с апаратура няма. Само изтъркана раница.

— Той е също от Европа, от Санкт Петербург — съобщава парагвайската ми жена.

— Андрей Дворкин — представя се неканеният гост. — Писател. Разбирате ли, реших да проверя дали наистина някои гаучоси не са потомци на донските казаци.

— Прекрасно, че сте попаднали именно при нас — казва жена ми. — Моят съпруг дори има столетни реликви, които ясно говорят, че е тъкмо така.

— Шило ли? — пита писателят. — Така си и знаех, че е шило.

— Нямам никакво шило, не ме превръщайте в поредния персонаж от своята книга — отвърщам, борейки се с внезапната суша в гърлото си.

— Има, има! Ти просто не си го забелязал, защото то вече няма дръжка.

Появява се заварената ми дъщеря с потъмнял от времето метален шиш в ръка и с нагла тържествуваща усмивка на лицето.

— Намерих го сутринта в долното чекмедже на бюрото ти... Мама ми каза да почистя навсякъде — добавя тя, виждайки свирепата ми гримаса.

Тя се рови в моето бюро по заповед на майка си! Кръвта в жилите ми кипва съвсем по латиноамерикански. На всичкото отгоре

разбирам, че тъкмо жена ми е довела този Дворкин тук. И ако преди половин час тя беше със сутиен, то сега е определено без! Приближавам се към чернооката красавица и с голямо удоволствие я шамаросвам.

— Как смееете да удряте жена? — намесва се руският писател.

— Ти недей се меси — обръщам се към него, в ръката си държа знаменития бокс, използван още от самия Алфредо Стреснер^[3]. И тогава ме пронизва болка, тя влиза в точката между плешките и...

[1] Инкунабули — първите печатни книги от XV век. ↑

[2] Съществува руски писател-фантаст Андрей Дворник (не Дворкин). Б.пр. ↑

[3] Парагвайски диктатор (1954–1989). ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.